



**LIETUVOS BANKO  
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO  
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS  
DĖL X. X. IR REVOLUT BANK UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2023-07-26 Nr. 429-429  
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) advokato prašymą išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *Revolut Bank UAB* kilusį ginčą.

**N u s t a t y t a:**

2020 m. lapkričio 12 d. pareiškėjas ir bankas sudarė mokėjimo paslaugų teikimo sutartį (toliau – Sutartis), kurios pagrindu pareiškėjui buvo atidaryta banko sąskaita (toliau – Sąskaita).

2022 m. vasario 10–21 d. pareiškėjas iš Sąskaitos dviem skirtingiems fiziniams asmenims (toliau – Gavėjai) atliko septynis mokėjimus, kurių bendra suma 80 001 EUR (toliau – Ginčijami mokėjimai). Gavėjų mokėjimo sąskaitos taip pat buvo banke, todėl Ginčijamų mokėjimų sumos buvo iš karto į jas įskaitytos.

2022 m. lapkričio 12 d. pareiškėjas paprašė banko atšaukti Ginčijamus mokėjimus, teigdamas, kad buvo apgautas investavimo platformos „TheCoinTrust“ (toliau – TCT platforma), kuriai per Gavėjus perdavė Ginčijamų mokėjimų sumas.

2022 m. gruodžio 6 d. ir 17 d. bankas informavo pareiškėją, kad galimybės atšaukti Ginčijamų mokėjimų nėra ir jų sumos pareiškėjui nebus gražintos.

2023 m. vasario 7 d. pareiškėjas per advokatą pareikalavo banko atšaukti Ginčijamus mokėjimus arba kompensuoti pareiškėjui šių mokėjimų sumas, tačiau bankas nė vieno iš šių reikalavimų netenkino.

Pareiškėjas su banko sprendimu nesutiko, todėl per advokatą kreipėsi į Lietuvos banką dėl kilusio vartojimo ginčo nagrinėjimo. Pareiškėjas reikalavo, kad bankas kompensuotų jam Ginčijamų mokėjimų sumas. Pareiškėjo reikalavimą bankui jo advokatas argumentavo tuo, kad pareiškėjas buvo apgautas TCT platformos ir jai atstovavusių Gavėjų, o bankas nesiėmė reikiamų priemonių, kad laiku pastebėtų pareiškėjo atžvilgiu atliekamus sukčiavimo veiksmus ir užkirstų kelią šiems veiksams bei Ginčijamiems mokėjimams įvykti.

Atsiliepime bankas nurodė nesutinkantis su pareiškėjo reikalavimu ir prašė jį atmesti. Bankas teigė tinkamai įvykdęs pareiškėjo autorizuotus Ginčijamus mokėjimus ir iš anksto įspėjęs pareiškėją apie galimas sukčiavimo rizikas, todėl neturintis pareigos kompensuoti pareiškėjui šių mokėjimų sumų. Bankas taip pat nurodė dėjęs pastangas pareiškėjo prašymu atšaukti įvykdytus Ginčijamus mokėjimus, tačiau to padaryti nepavyko dėl ne nuo banko priklausančių aplinkybių.

**K o n s t a t u o j a m a:**

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas vartojimo ginčą, Lietuvos bankas neatlieka Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo 42<sup>1</sup> straipsnyje reglamentuotų patikrinimų, skirtų faktinėms aplinkybėms, susijusioms su Lietuvos banko prižiūrimo finansų rinkos dalyvio galimai padarytu Lietuvos banko kompetencijai priskirtų teisės aktų reikalavimų pažeidimu, nustatyti ir įvertinti. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Ginčas kilo dėl banko atsakymo kompensuoti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas (iš viso 80 001 EUR) pagrįstumo.

Ginčo šalis sieja sutartiniai mokėjimo paslaugų teikimo santykiai. Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą, mokėjimo paslaugų teikimą, mokėjimo operacijų autorizavimą ir vykdymą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas.

Tarp šalių nėra ginčo dėl Ginčijamų mokėjimų autorizuotumo, todėl Ginčijamų mokėjimų autorizavimo aplinkybės toliau sprendime nebus plačiau analizuojamos, laikant Ginčijamus mokėjimus tinkamai autorizuotais.

Pareiškėjo advokatas pareiškėjo reikalavimą bankui iš esmės grindė tuo, kad pareiškėjas tapo investicinio sukčiavimo auka ir bankas neužtikrino tinkamo jam, kaip mokėjimo paslaugų teikėjui, taikomų teisės aktų reikalavimų, galėjusių apsaugoti pareiškėją nuo tokio sukčiavimo, vykdymo, todėl bankui turėtų tekti atsakomybė už pareiškėjo patirtų nuostolių atlyginimą.

*Siekiant išspręsti šalių ginčą ir įvertinti pareiškėjo reikalavimo bankui pagrįstumą, Lietuvos banko nuomone, būtina nustatyti, ar nagrinėjamu atveju buvo aplinkybių, dėl kurių bankui kilo (galėjo kilti) pareiga gražinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas.*

Autorizuotų mokėjimo operacijų įvykdymo atveju mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas neturi imperatyvios pareigos gražinti mokėtojui jų sumų, išskyrus Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatytus lėšų gavėjo ar per lėšų gavėją inicijuotų mokėjimo operacijų sumų gražinimo atvejus, kurie nagrinėjamu atveju nėra aktualūs, nes Ginčijamus mokėjimus tiesiogiai iš savo Sąskaitos inicijavo pats pareiškėjas. Kitais, negu Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatyti, atvejais banko pareiga gražinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas galėtų kilti tik tada, jeigu būtų nustatyta, kad bankas nepagrįstai įvykdė Ginčijamus mokėjimus, įvykdė juos netinkamai arba pareiškėjo prašymu nepagrįstai jų neatšaukė.

Mokėjimų įstatymo 43 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad kai įvykdytos visos mokėtojo ir mokėjimo paslaugų teikėjo mokėjimo paslaugų teikimo sutartyje nustatytos sąlygos, mokėtojo sąskaitą tvarkantis mokėjimo paslaugų teikėjas negali atsisakyti vykdyti mokėjimo nurodymo, išskyrus atvejus, kai tai draudžia kiti teisės aktai.

Mokėjimo nurodymai vykdyti Ginčijamus mokėjimus atitiko šalių iš anksto sutartas sąlygas. Teisės aktai nedraudžia vienam fiziniam asmeniui atlikti mokėjimus kitam fiziniam asmeniui. Remiantis byloje turimais duomenimis, apie tai, kad pareiškėjas galimai nukentėjo nuo TCT platformos sukčiavimo ir (ar) kad Gavėjai yra susiję su šia platforma, bankui tapo žinoma tik po Ginčijamų mokėjimų įvykdymo, kai pareiškėjas pats apie tai jam pranešė.

Kaip matyti, bankas iš anksto įspėjo pareiškėją apie galimas sukčiavimo rizikas ir jų pasekmes, sudarydamas pareiškėjui galimybę jas įvertinti ir susilaikyti nuo Ginčijamų mokėjimų Gavėjams atlikimo, jei nėra tikras dėl Gavėjų patikimumo. Remiantis banko pateiktais duomenimis, tokie įspėjimai pareiškėjui buvo siųsti du kartus, t. y. prieš kiekvieną pirmąjį kiekvienam Gavėjui atskirai atliekamą Ginčijamą mokėjimą. Šie įspėjimai nebuvo tik informacinio pobūdžio – juos gavęs, pareiškėjas turėjo aktyviais veiksmais pasirinkti atšaukti arba tęsti pradėtus veiksmus. Byloje nėra duomenų, kad pareiškėjas, gavęs pirmiau nurodytus įspėjimus, būtų kreipęsis į banką ir siekęs išsiaiškinti jų gavimo priežastis.

Duomenų, kad iki atliekant Ginčijamus mokėjimus ir (ar) juos atliekant pareiškėjas būtų informavęs banką apie tai, kad šiuos mokėjimus atlieka paragintas TCT platformos ir (ar) jos atstovų ir (ar) siekė per Gavėjus atlikti investicijas per šią platformą, taip pat neturima.

Nors bankui, kaip mokėjimo paslaugas teikiančiam rinkos profesionalui, yra keliami aukštesni profesionalumo, atidumo ir rūpestingumo standartai, tačiau tokių standartų taikymas, Lietuvos banko nuomone, savaime nereiškia, kad bankas, gaudamas mokėjimo nurodymus, imperatyviai privalo kaskart, t. y. prieš kiekvienos mokėjimo operacijos įvykdymą, papildomai klausti kliento, kam ir koku tikslu jis atlieka konkrečią mokėjimo operaciją, išsiaiškinti, su kokiais asmenimis klientas bendravo (bendrauja), atlikdamas konkrečią mokėjimo operaciją, įspėti klientą apie visus galimus sukčiavimo būdus ir schemas bei kitokias rizikas ir (ar) kitaip, nesant tam objektyvaus, pakankamo ir teisėto pagrindo, riboti kliento teisę atlikti norimą mokėjimo operaciją iki tol, kol bankas išsiaiškina pirmiau nurodytas aplinkybes ir įsitikina, kad klientas supranta egzistuojančias rizikas, žino asmenis, kuriems atlieka mokėjimo operacijas, suvokia galimas savo veiksmų pasekmes ir pan. Lietuvos banko nuomone, patys vartotojai, įskaitant pareiškėją, besinaudodami mokėjimo paslaugomis, taip pat turi elgtis rūpestingai ir atsargiai, ypač elektroninėje erdvėje, reikalaujančioje dar didesnio vartotojų pastabumo, atidumo ir kritiškumo, vertinant iš nepažįstamų asmenų gautus pasiūlymus, reikalavimus ir (ar) kitą informaciją.

Įvertinus pirmiau nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad, priimdamas vykdyti pareiškėjo pateiktus mokėjimo nurodymus dėl Ginčijamų mokėjimų Gavėjams atlikimo, objektyvaus ir teisėto

pagrindo atsisakyti juos vykdyti bankas neturėjo, todėl, vadovaudamasis Mokėjimų įstatymo 43 straipsnio 3 dalimi, teisėtai ir pagrįstai juos priėmė vykdyti ir vykdė.

Duomenų, kad bankas neįvykdė Ginčijamų mokėjimų, juos įvykdė netinkamai ar pavėluotai, nenustatyta. Pareiškėjas tokio pobūdžio pretenzijų bankui taip pat nereiškė.

Remiantis bylos duomenimis, dėl Ginčijamų mokėjimų atšaukimo ir jų sumų gražinimo pareiškėjas pirmą kartą<sup>1</sup> kreipėsi į banką praėjus beveik devyniems mėnesiams nuo paskutinio Ginčijamo mokėjimo įvykdymo, t. y. praleidęs Mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 3 dalyje ir 44 straipsnio 1 dalyje nustatytus terminą<sup>2</sup>, per kurį turėjo teisę atšaukti Ginčijamų mokėjimų vykdymą. Nepaisydamas to, bankas sudarė pareiškėjui papildomą galimybę atšaukti įvykdytus Ginčijamus mokėjimus ir tuo tikslu kreipėsi į finansų įstaigą, kuriai buvo pervestos Ginčijamų mokėjimų sumos, tačiau šių mokėjimo operacijų atšaukimas tuo metu jau buvo neįmanomas dėl ne nuo banko priklausančių aplinkybių. Gavėjams ir (ar) paskesniems naudos gavėjams negražinus bankui Ginčijamų mokėjimų sumų, bankas neturėjo ne tik pareigos, bet ir galimybės gražinti jų į pareiškėjo Sąskaitą.

Nors pareiškėjo advokatas teigė, kad bankas galimai nesilaikė jam taikomų teisės aktų reikalavimų, byloje neturima jokių objektyvių įrodymų, patvirtinančių, kad santykiuose su pareiškėju bankas veikė pažeisdamas jam, kaip mokėjimui paslaugų teikėjui, taikomų teisės aktų reikalavimus. Kaip nurodyta pirmiau, nagrinėdamas vartojimo ginčą, Lietuvos bankas neatlieka patikrinimų, kad nustatytų, kaip laikomasi finansų rinką reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų, ir sprendimus priima, remdamasis ginčo šalių pateiktais įrodymais.

Nenustačius aplinkybių, dėl kurių bankui kilo (galėtų kilti) pareiga gražinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas, pagrindo laikyti pareiškėjo reikalavimą bankui kompensuoti jam Ginčijamų mokėjimų sumas pagrįstu ir jį tenkinti nėra, todėl pareiškėjo reikalavimas yra atmestinas.

Šiame sprendime dėl esminių šalių išdėstytų argumentų ir nurodytų aplinkybių pasisakyta. Kiti šalių argumentai ir (ar) nurodytos aplinkybės neturi esminės reikšmės Lietuvos banko sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detalai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą ir (ar) teiginį.<sup>3</sup>

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Licencijavimo skyriaus vadovė,  
pavadojanti departamento direktorių

Agnė Kazlauskienė

<sup>1</sup> Iš bylos duomenų matyti, kad 2022 m. kovo 6 d. pareiškėjas buvo pateikęs bankui prašymus inicijuoti tarptautinės kortelių organizacijos lėšų gražinimo procedūrą 2022 m. vasario 3–22 d. mokėjimo kortele dviem kriptoturto keitykloms („Binance“ ir „Cryptopayin“) atliktų šešių mokėjimų atžvilgiu, teigdamas, kad 2022 m. vasario 21 d. iš savo draugų į Sąskaitą gavo 60 000 EUR, šiomis lėšomis per kriptoturto keityklą „Binance“ buvo įsigyta kriptoturto, kuris vėliau buvo perduotas pareiškėją apgavusiai TCT platformai ir būtent dėl to pareiškėjas nori užginčyti šiuos mokėjimo kortele atliktus mokėjimus. Atšaukti Ginčijamus mokėjimus ir (ar) gražinti jų sumas pareiškėjas tuo metu banko neprašė, nors mokėjimo kortele atliktų mokėjimų sumų gražinimo klausimais su banku aktyviai bendravo iki pat 2022 m. kovo 15 d., kai nuo Ginčijamų mokėjimų įvykdymo buvo praėjusios daugiau kaip trys savaitės. Kreipdamasis į Lietuvos banką dėl tarp šalių kilusio ginčo nagrinėjimo, reikalavimo kompensuoti jam pirmiau nurodytų mokėjimo kortele atliktų mokėjimų sumas pareiškėjas bankui nekėlė.

<sup>2</sup> Vadovaujantis Mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 3 dalimi ir 44 straipsnio 1 dalimi, mokėtojas gali atšaukti mokėjimo nurodymą vykdyti mokėjimo operaciją iki to momento, kai mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas gauna šį mokėjimo nurodymą.

<sup>3</sup> Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.